

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Et nunc reges intelligite, erudimini qui iudicatis terram.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

*Vt se habeat
nouus homo.*

raliter non dissipata, dissipantur in suis malis desiderijs & actibus. Lingua non loquitur quæ carni placent, auris non audit detractionem, oculus non uidetur turpia, manus non rapit aliena, non tractat illicita; & in uniuersum, corpus peccati, quod membris antea utebatur pro suis concupiscentijs repente, de uerbis, dissipatis ac ab eo officio deturbatis, membris destitutum, quando scilicet Babylonē repræsentat, dum (ut apostolus Ro. vi. ait) Membra quæ prius exhibita fuerunt seruire immundiciæ & iniquitati ad iniquitatem, nunc exhibentur seruire iustitiæ in sanctificationem. Sic in Euangelio quoque fortior ille armis non modo aufert, sed & distribuit. Nā hebraea dictio מְפָצֵה Thenaphazim, disperges, dissipabis, disijcies eos, significat, autore Reuchlin,

Igitur uas figuli, omnes Christiani sunt. Primū, quod sicut uas figuli facile frangitur; ita mites homines incredulitatis duritia non obstinati, facile per uerbo dei, non contradicunt neque resistunt. Qui uero metis sunt duræ (ut uerbo, xxviij. uocatur) corruent in malum, & sine dubio subuertentur sicut montes, & conterentur sicut rupes, ut, iij. Reg. xix. Helias uidit.

Secundo, quod uas fictile con fractum, prorsus fit inutile ad usum prius; ut illud Isa. xxx. impleri uideas. Non inuenietur de fragmentis eius restum quæ portetur igniculus de incendio, aut parum aquæ de fouea. Loquitur enim hebraea figuli ualida contritione comminuenda, fere ad uerbum cum uentis consentiens: Ita impius conuersus, & in Christū mutatus, pristinae uitæ redditur inutilis, dicens cum apostolo Gal. vj. Mūdus mihi crucifixus est, & ego mūdus.

Et nunc reges intelligite, erudimini qui iudicatis terram.

Interpres Etymologus, pro iudices terræ dixit, qui iudicatis terram. Atque etymologia, Reges dixit, non, qui regitis; uerū hoc parū ad rem. Descripo regno Christi, sanctam & fidelem, eruditamque subiungit exhortationem, contra reges tantans ac contendens, ut subiectos Christo reddat oēs, maxime maiores,

*Arduū, doce-
re maiores.*

Sed quæ audax & (ut hodie solemus loqui) quæ feditiosus & scandalosus, propterea iste procacissimus, qui os in cælum ponit; non infimates & plebeculas, sed summos uertices & reges ipsos audet inuadere, & eos docere, qui cum inuoluntate & officio docendorum populorum inflati, tum usu & opinionione honore securi, impatientissimi sunt huius maximæ infamiae, esse uidelicet eos inuitos & ineruditos, egereque ut doceantur & erudiantur. facile nanque est, inobstantam plebem, discipulatu assuetam, discipulam habere. At reges, iudices terræ, magistros, rectores, doctores, pontifices, plebi non modo æquare, & in discipulorum ordinem post tantum docendi & regendi usum cogere, uerumetiam tacita plebe eos discipulos requirere, quis quæso ferat? Quis non tremat hic cum Iohanne Baptista uerticem Christi tangere? At tangendus tamē est, & aqua Iordanis, descendens uidelicet humilitatis, baptizandus, ut adimpleatur omnis iustitia, cum qui sublimis est, humiliat se sub infimo, & infimus pariter sublimitatis humilitatem.

*Cōtra adu-
tores pontifi-
cum.*

Verum benignus & optimus spiritus, sciens totam populi inferioris salutem in recta maiorum institutione sitam, tanto magis eos ipsos primum blande & paterne monet, ut sensui suo cedant, paratique sint doceri, quanto non suam ipsorum, sed omnium subditorum rem agunt. Quodque ipsi errare non possunt, nisi communi totius populi malo, iuxta illud; Cæcus cæcum ducit, & ambo in foueam cadunt, Non solum autem hac ratione eos monet, sed quia scit eos (ut dixi

dixi potestate & officio inflatos, semper in ore habere illud Ioan. viij. Tu do-
 ces nos: & illud Hieremix. xvij. Non enim peribit lex a sacerdote, neq; con-
 silium a sapiente, nec sermo a propheta. Hac enim uesica & fiducia inflati, soli
 si fuerunt resistere ueris prophetis, nō aliter q̄ hodie resistitur ueritati, cuiuscūq;
 ab adulatoribus pontificum, garrantibus, q̄ non præsūmitur tantæ celsitudi-
 nis apex errare: & Ecclesia non potest errare: Papa non potest errare: Concili-
 um non potest errare &c. Illi tamen in ueteri testamento rigidius fuerūt astri-
 cti obedientiæ pontificum, q̄ nos Christiani: Si quidem tunc sub pœna mortis
 debebant audire sacerdotem leuiticū: At hodie quando oēs sumus sacerdotes,
 & illud Isaix nūc impletur. liij. Dabo filios tuos uniuersos doctos a domino.
 Et Hier. xxxj. Non docebit ultra uir proximum suum, & uir fratrem suum,
 dicens: Cognosce dominum, omnes enim cognoscent me a minimo eorū us-
 q; ad maximum, ait dominus. Et quum, j. Cor. xij. Paulus manifeste præcipi-
 at, ut si cui sedenti facta fuerit reuelatio, prior debeat tacere, Ideo in nouo testa-
 mento sic sunt audiendi superiores quicūq;, ut liberum relinquantur cuiq; in
 summo de superioris sententia iudicare, in his quæ sunt fidei, multo magis q̄ pro-
 phetis liberum fuit maioribus Israel resistere, non obstante dei præcepto. Nā
 in synagoga, ubi sacerdotium in externis tantum cerimonijs agebatur, sine pe-
 riculo erat, quicūq; error sacerdotum, At in Ecclesia ubi res spiritus & fidei
 agitur, omnium prorsus interest obseruare, ne sacerdos erret, Cum deus sole-
 at in summo reuelare, quod summo ne dignatur quidem ostendere, ut regnū su-
 um sit firmum in humilitate, qua sola subsistit.

*Peruersitas
 nostrorū su-
 rū, luporū &
 serpentum.*

Obserua Emphasim aduerbii, nunc: Nunc, in q̄, post q̄; Christus constitu-
 tus est rex omnium, in quo tempore duo sunt, quæ uos maxime remorabun-
 tur, ne recta cognoscatis.

Primum, q̄ Christus ille a uobis crucifixus, mortuus, damnatus etiam auto-
 re deo maledictus secundū legem Mosi, prædicatur dominus dominantium:
 Difficillimum omnium erit, agnoscere eum regem, qui tam desperata & igno-
 miniosa morte interijt: Sensus fortiter repugnat, ratio abhorret, usus negat, ex-
 emplum deest, plane stultitia hæc gētib; & ludæis scandalum erit, nisi super
 hæc omnia, mentem eleuaueritis.

*Difficile iude-
 is credere in
 Christum.*

Secundum, q̄ rex iste sic regnat, ut omnia quæ in lege sperastis contemnen-
 da, omnia quæ timuistis amanda, doceat, crucem mortemq; proponit. Bona
 quæ uidentur, & mala, iuxta utilitatem esse suadet, longe in alia uos bona,
 eaq; quæ nec oculus uidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascenderunt,
 uos transpositurus. Moriendum est uobis, si sub hoc rege uiuere uultis: Crux
 & odium totius mūdi ferenda; ignominia, paupertas, fames, sitis, breuiter ma-
 la omnium fluctuum mundi non fugienda. Hic est enim rex, qui & ipse stul-
 tus factus est mundo & mortuus: deinde conterit suos uirga ferrea, & tāq; uas
 figuli confringit eos. Quomodo hunc sustinebit, qui sensu nititur, qui rem ra-
 tione metitur, qui stat in ostio papilionis sui, qui faciem sui Mosi uidere ne-
 quit: Ideo intellectu opus est & eruditione, quibus hæc transcendatis & ui-
 sibilibus contemptis, in inuisibilia rapiamini: non sapiētes ea quæ super ter-
 ram, sed quæ sursum sunt, ubi Christus est &c.

Proinde uerbū intelligite, in heb. sonat **וְיִשְׁרָפֶנּוּ** ascilū, q̄ absoluto statu si-
 gnificat, intelligētes facite, sc; uosmetipsos (ut Hiero. exponit) uel alios, hoc ē
 sic agite, hoc cōtendite, ut sitis intelligētes, & spūalia celestia sapiatis, q̄ nra
 uernacula dicimus: **Seind weis vñ verstendig.** Simili sentētia qua psal. xxxj.

Intellectus ex
fide.

Nolite fieri sicut equus & mulus, quibus non est intellectus. Est autem haec intelligentia, non de qua Philosophi opinantur, sed fides ipsa, quae in rebus speris & aduersis potens est ea uidere, quae non uidentur. Ideo non experientia quae intelligant, absolute dicit, intelligite; id est, facite ut sitis intelligentes, ut rate ut sitis creduli. Non enim habet nomen, neque speciem, ea quae fides intelligit. Nam praesentium rerum prosperitas uel aduersitas penitus subuertit omnium animam, qui fide non intelligit inuisibilia. Hic enim intellectus ex fide uenit, iuxta illud: Nisi credideritis non intelligetis. Et hic est ingressus ille caliginosus, in qua absorbetur, quicquid sensus, ratio, mens, intellectusque hominis comprehendere potest. Coniungit enim fides animam cum inuisibili, ineffabili, incommensabili, aeterno, incogitabili uerbo dei, simulque separat ab omnibus uisibilibus. Est haec est crux & phasus domini, in quo necessarium praedicat hunc intellectum.

Erudimini iudices terrae, Aug. tautologice dictum accipit. Est autem hoc opus, Erudimini, absoluti status, pro eo quod est, agite ut sitis eruditi, hoc est, e rudibus animalibusque sensuum & sensilium rerum affectibus & opinionibus eruti, ut non pueriliter de Christo, regnoque eius sentiat. Animalis enim homo non percipit ea quae dei sunt, 1. Cor. 2. Mihi autem eruditio uideatur significare auersionem cordis a rebus pereuntibus, sicut intellectus conuertitur ad apprehensionem rerum aeternarum; illam crux operatur in carnis mortificatione hanc fides in spiritus uiuificatione.

Terram significare figurate homines in terra, notius est quam ut indicari cogat, nisi quod Aug. libentius tropologifans, corpus significari putat.

Seruite domino in timore, & exultate ei cum tremore.

Prædicationis
stultitia.

Mira sententia, & in oculis nostris absurda: Timor enim & odium & iram operatur, non famulatum; & tremor uehementet obstat exultationi. Deinde & alij psalmo contrarium dicit, ubi seruire domino in lætitia iubemur. Quodigitur Mediatoris apostolum Paulum audiamus, qui, 1. Corin. 13. dicit, Quod mundus in lætitia dei non cognouit per sapientiam deum, placuit deo per stultitiam praedicationis saluos facere credentes; quod, id est, in stultitia sapientes fieri oportet, in pace & prosperitate, deum (sicut oportuit) benefactorem non agnouimus, nec laudauimus, placuit ut nunc in cruce & aduersitate eum agnoscamus & laudemus; Ita in securitate non seruiuimus deo cum lætitia, placet ut in timore seruiamus ei cum lætitia, & in tremore exultamus, & in summa, sicut omnia dei mundus peruertit. Ita rursus deus omnia mundi peruertit. Creatura tota data est ad erigendum illuminandumque hominem; At ipse illa utitur ad excandandum & incuruandum seipsum. Quare rursus deus utitur creatura tota ad excandandum & incuruandum hominem. Haec est crux Christi & praedicationis illa stultitia, qua saluos facit credentes. Nam sentientes, ratio cinantes, sapientes, intelligentes, in his omnibus offenduntur & perduntur.

Est itaque sensus, quando Christus dominus in uirga ferrea regnat, & confirmat ueterem hominem uerbo crucis, atque id uoluntate & mandato patris, cui omnia ei subiecit, oportet ut ei subiectos uos agnoscat, subiectos autem timore, quo patienter & humiliter feratis crucem eius, timentes ne quo minus manum & consilium eius sustinetes, reprobis efficiamini; sicut illi psal. lxxv. Filij Ephraim conuersi sunt in die belli. Hoc autem praestabitis, si uos nunquam indigna pati, sed multo maiora mereri agnoueritis, Superbi enim, qui sibi carum